

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER KONINKLIJKE VEREENIGING „OOST EN WEST”

INHOUD: — Studie-Commissie van „Oost en West”. — De eerste jongerengroep van „Oost en West”. — Indië en de Japansche textiel-industrie. — Nieuw-Zeeland. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche pers. II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Berichten der Afdelingen. — Mededeelingen. — Mutatiestaat van 6 tot 13 December 1933.

Het lidmaatschap der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad. (Voor de overzeesche gewesten en het buitenland f 6.— per jaar).

Zij, die na 1 October 1933 als lid tot de Vereeniging toetreden, ontvangen gratis het Koloniaal Weekblad over het laatste kwartaal van dit jaar.

Op ieder weldenkend Staatsburger rust de verplichting het zijne bij te dragen tot versterking van den band tusschen de gebiedsdeelen van het Rijk der Nederlanden. De Koninklijke Vereeniging „Oost en West” biedt daartoe de gelegenheid; sluit U daarom bij die Vereeniging aan of, reeds lid zijnde, wekt anderen op Uw goede voorbeeld te volgen. Aan ieder lid, dat vóór 1 Januari 1934 slechts één nieuw lid aanbrengt, wordt als premie een exemplaar van het prachtige Gedenkboek aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs 1931, gratis aangeboden.

Het Algemeen Secretariaat der Vereeniging is gevestigd te 's Gravenhage, Smidswater 10 nabij het Korte Voorhout; daaraan is verbonden een Leeskamer, toegankelijk voor de leden der Vereeniging.

Studie-Commissie van „Oost en West”.

I. Gratis voorlichting inzake studie en/of huisvesting voor jongelieden uit Oost- en West-Indië.

II. Bij betaling van f 15.— per jaar doorlopend toezicht en/of volledige z.g. voogdij-schap, omvattende o.a.:

- a. afhalen van boot of trein;
- b. zorg voor voorloopige en/of definitieve huisvesting;
- c. volledige behartiging van studiebelangen;
- d. financieel beheer.

Nadere inlichtingen bij den Eersten Gedelegeerde W. Meijer, Daguerrestraat 9, Den Haag, telefoon 336759.

De eerste jongerengroep van Oost en West.

Zaterdagmiddag 11. heeft in het Schoolmuseum een bijeenkomst plaats gehad in welke de Haagsche jongerengroep van de Kon. Vereeniging Oost en West is gesticht. De opkomst was, ondanks de ijsvreugde, bevredigend. De heer Oudschans Dentz leidde de vergadering, die werd bijgewoond door den heer F. van Peski, voorzitter van de Afdeling 's-Gravenhage van Oost en West en dr. Johan van Burkom. In zijn openingswoord deelde de voorzitter mede, dat de belangstelling in West-Indië, welke was opgewekt door de zoo schitterend geslaagde West-indische tentoonstelling in de H. B. S. in de Vanden-Boschstraat, welke was uitgegaan van de natuurhistorische vereeniging „Hydra”, zich in daden heeft willen omzetten. Een voorloopig comité heeft zich toen gevormd om deze bijeenkomst voor te bereiden. Het Hoofdbestuur van Oost en West heeft met veel belangstelling deze poging van de jongeren gade geslagen en er zijn goedkeuring aan gehecht. Een afzonderlijke vereeniging zou hij — de voorzitter — niet hebben toegejuicht, maar inlijving der jongeren in een bestaande groote organisatie als Oost en West, die al 34 jaren bestaat, achtte hij een gelukkige oplossing.

In het kort werd medegedeeld, wat de vereeniging beoogt, wat zij heeft gedaan en welke organen haar ten dienste staan. Daarvan zullen nu ook de jongeren kunnen gebruik maken. Het doel der Jongerengroep is belangstelling wekken en de kennis vermeederen van de overzeesche gewesten, in het bijzonder van West-Indië, dat, vooral bij het onderwijs, maar al te veel in het gedrang komt.

Nadat men besloten had de groep te stichten werden als bestuursleden aangewezen de dames M. Bordewijk, H. de Miranda en W. Wolff en de heeren Louis Koch, W. C. Kentie en H. Dusseldorp. Na een korte rust, waarin men gelegenheid had zich als lid op te geven, werd de rolprent Suriname afgedraaid, waarbij de heer Oudschans Dentz een korte toelichting gaf.

Deze Haagsche Jongerengroep is thans de 18de afdeling in Nederland van Oost- en West, die ook in Suriname en Curaçao een afdeling bezit en een hoofdvertegenwoordiger in Ned.-Indië.

Inderdaad heeft het Hoofdbestuur, blijkens dit openingswoord van den heer Oudschans Dentz, de pogingen van deze Jongerengroep om belangstelling te wekken voor West-Indië, met belangstelling gevolgd en goedgekeurd. En het roept bij dezen de zich geconstitueerd hebbende 18e afdeling onzer Vereeniging, in Nederland, een hartelijk welkom toe met den wensch, dat door gestadige uitbreiding van het ledental, de nieuwe afdeling spoedig tot grooten bloei moge geraken.

HET HOOFDBESTUUR.

Indië en de Japansche textiel-industrie.

(Slot).

Bij de positie van den Japanschen arbeider stond de heer Delwig uiteraard uitvoerig stil omdat, zooals reeds werd aangetoond, de loonstandaard den meest funesten invloed uitoefent in den zwaren concurrentiestrijd tusschen Indië en Japan.

De Japansche arbeider legt het in intelligentie af tegenover zijn Europeeschen collega.

Wel is hij veelal zelfbewust, doch dit is meer een karaktertrek, dan dat dit uit een zekere mate van schranderheid zou voortvloeien.

Verder is hij van nature stug, weinig medeelzaam en, evenals iedere andere Japanner, maar weinig ingenomen met vreemdelingen.

In zijn werk is hij eerder sloom dan vlijtig. In zijn behoeften is hij zeer sober en weinig veeleischend, alhoewel zich onder hen ook reeds uitingen van sociale verlangens voordoen.

Reeds van 1918 af, na het groote rijstproeffer, met als grondtoon de industriële onrust welke sedert het uitbreken van den wereldoorlog in toenemende mate viel waar te nemen, versterkt door de geweldige prijsstijging der eerste levensbehoeften en de ontevredenheid veroorzaakt door het feit, dat talrijke O. W.'ers zich in weelde baadden, zijn telkens grootere en kleinere vakvereenigingen opgericht, doch de door radicale elementen samengestelde programma's waren veelal van dien aard, dat de regeering deze vereenigingen meestal spoedig verbood. In 1932 deed de regeering nog 7000 van de meest radicalen pakken en onschadelijk maken.

Ook bestaat tusschen de groepen onderling een geweldige rivaliteit, welke oorzaak is dat het proletariaat in Japan slechts weinig activiteit kan ontwikkelen.

Aanvankelijk had slechts een 3 miljoen Japanners behorende tot de bezittende klasse het stemrechtmonopolie.

In 1923 met het aannemen van de „Universal Manhood Suffrage Bill” verkregen ook 10 miljoen Japanners, behorende tot de niet-bezittende klasse, het stemrecht, waarvan in Februari 1928 echter slechts circa 500.000 hun stem uitbrachten.

Naar het gemiddeld aantal stemmen per candidaat gerekend zou men hiermede 15 zetels in de Kamer hebben kunnen bereiken, doch men bracht het niet verder dan tot 8, hetwelk hoofdzakelijk geweten moet worden aan de reeds aangehaalde verdeeldheid tusschen de groepen onderling, waardoor deze hun kandidaten tegenover elkaar uitbrachten.

Het is overigens wel de moeite van het vermelden waard dat de arbeids-geschillen momenteel voornamelijk betrekking hebben op het verkrijgen van betere arbeidsvoorwaarden, in tegenstelling met de geschillen in de oorlogsjaren en daarna, welke steeds op hoogere loonen gericht waren.

Ook leiden deze geschillen niet zoo spoedig meer tot stakingen, daar men prefereert door te werken tijdens de onderhandelingen met werkgevers.

Dat bij het groot aantal in de industrie geëmployeerden in tijden van laag-conjunctuur, het werkloosheidsvraagstuk (en hierbij zij vermeld, dat ofschoon het aantal officieel niet vast te stellen is, dit in 1932 circa 480.000 bedroeg), geen ernstige afmetingen aanneemt, is voornamelijk een gevolg van de Japansche familie-verhoudingen.

Reeds lang geleden speelde deze een belangrijke rol in de sociale structuur van Japan en ofschoon de veranderde economische voorwaarden van deze moderne tijden onvermijde-

Iederen Woensdag

Luchtmail naar Ned.-Indië!

lijk afbreuk daaraan doen, hebben zij ongetwijfeld veel ertoe bijgedragen het leven van het volk te verzachten en een grooteren chaos te verhoeden dan het ondervond zoowel door de na-oorlogsche inzinkingsperiode als door de hevige aardbevingen en branden, drie jaar daarna.

De familieband verzekert een lid van de familie dat ziek of op andere wijze hulpeloos is een toevlucht in het huis van zijn ouders of andere verwanten.

Hoe arm ze ook mogen zijn, zijn recht om onderdak en rijst met hem te deelen zal hem door niemand worden betwist.

Zelfs heden nog kan de industrie-arbeider op onderdak en voedsel rekenen indien hij door slapte of anderszins zonder betrekking komt.

Het natuurlijke gevolg hiervan was, dat massa's van hen die anders in desparaten toestand verkeerd zouden hebben door de na-oorlogsche depressie en de groote aardbeving, naar hun familie op het platteland terugkeerden in afwachting van het moment dat de fabrieken weder in staat zouden zijn hen op te nemen en op deze eenvoudige wijze loste zich een vraagstuk op hetwelk anders niet te overzien geweest zou zijn.

Het industriele leven is weinig meer dan een generatie oud en daarom kan dit systeem nog steeds in praktijk worden gebracht, daar de arbeiders vrijwel allen op het platteland verwanten hebben wonen, bereid van tijd tot tijd hen op de grond vanwaar zij komen te verwelkomen.

Voor de toekomst echter, wanneer een derde en vierde generatie van arbeiders, voortgesproten uit arbeiders niet meer in de gelegenheid zal zijn van deze familieverhoudingen te profiteren, wordt een ernstig sociaal probleem geschapen. Wat er dan gebeuren zal en waar de massa dan heen moet in tijden van groote werkloosheid zal de tijd moeten leeren.

Om op den Japanschen arbeider terug te komen, het zal in ieder geval nog jaren en jaren duren voordat deze eischen zal stellen omtrent arbeids- en levensvoorwaarden, welke zijn Europeesche althans Nederlandsche collega's reeds lang deelachtig zijn geworden.

De dalende Yen.

Sedert het eind van Juli 1932 zijn er onmiskenbare teekenen geweest van inflatie, zooals stijgende prijzen, opvallende verschillen in de beweging van diverse noteeringen, een verdere sterke val van de yenkoers en een stijging in de kosten van levensonderhoud. De index der groothandel-prijzen is in de laatste 3 maanden meer dan 15 pCt. gestegen en kleinhandels-prijzen zijn 6 pCt. gestegen. De index van de Japansche Bank omtrent de kosten van levensonderhoud steeg tusschen Juli en October met 7½ pCt. Loonen schijnen daarentegen niet verhoogd te zijn, ofschoon officieele gegevens hieromtrent ontbreken. De kosten van levensonderhoud zouden zeer zeker meer verhoogd zijn, indien de rijstprijzen niet sedert Maart 1932 belangrijk gedaald waren als gevolg van een record rijstogst.

Handelsbalans.

In volume van den export van katoenen weefsels viel een belangrijke stijging waar te nemen en deze werd in 1932 bijna verduubeld, echter daalde de exportprijs in goudwaarde welke 106 dollar (230 yen) per 1000 yards in 1929 was, tot 35 dollar (147 yen) in Sept. j.l. Deze vermindering van ¾ toont aan — meent de heer Delwig — dat de daling gedeeltelijk een gevolg is van de Japansche prijsconcurrentie, want ofschoon de Yenkoers belangrijk daalde, verminderde de goudprijs van de Japansche katoenen goederen meer dan in eenig ander land. De reductie van den goud-exportprijs van katoenen stukgoederen was in Engeland in dezelfde periode b.v. minder dan 50 pCt.

Nadeelige factoren.

Tegenover deze mogelijkheid staan echter verschillende nadeelige factoren, n.l. verhoogde interest op buitenlandsche leeningen, welke zwaar op de belasting balans drukt, verminderde ontvangsten van beleggingen in Manschoerije en andere deelen van China, lagere ontvangsten van verscheppingen, zware militaire uitgaven buiten Japan, verminderde buitenlandse leeningen zoowel op korten als op

langen termijn tezamen met voortgezette beleggingen in Manschoerije, geringen goud-reserves van de Bank van Japan, welke Jan. 1931 ca. 830 miljoen Yen en eind Sept. 1931 820 miljoen Yen bedroegen en eind Nov. 1932 slechts 438 miljoen Yen.

Bovendien is de uitbreiding van de industrie welke tot verhooging van den export moet worden voortgezet, gelimiteerd. Het voordeel van de valuta depreciatie, verkregen door hogere Yen verkoop in verhouding tot den kostprijs, is evenzeer gelimiteerd door het feit, dat nieuwe aankoop van grondstoffen met de gedeprimeerde valuta betaald moet worden.

Inflatie.

De eigenlijke oorzaak is te zoeken in de geweldige militaire uitgaven, doch dit wordt toelaatbaar geacht op economische en sociale gronden en er bestaat een sterke publieke ondersteuning van deze inflatie-politiek. Men wenscht een gecontroleerde inflatie en het voorbeeld van Frankrijk in 1923—1928 wordt daarbij voor oogen gehouden. De regering schijnt de meening toegedaan dat het mogelijk zal zijn een inflatie te beperken tot een bepaald tijdvak en de Yen te stabiliseeren, zoodra de moeilijkheden voorbij zijn alsook te voorkomen dat de controle op de inflatie haar uit de handen glipt.

De positie van Japan is echter — aldus de heer Delwig — veel zwakker dan die van Frankrijk was en het is de vraag of Japan in de praktijk Frankrijk of Duitschland zal volgen.

Frankrijk is een gezond land met enorme gevarieerde en natuurlijke hulpbronnen, hetwelk het mogelijk maakt vrijwel op zichzelf staand te zijn. Japan daarentegen is een arm land met zeer weinige natuurlijke hulpbronnen. De eenige drastische bezuiniging, welke onmiddellijk een verlichting van het Japansche budget zou beteekenen, zou een vermindering van de militaire uitgaven zijn, daar deze meer dan de helft van de nationale uitgaven uitmaken. De voor 1933—1934 begroote uitgaven bedragen 2.235.000.000 Yen, waarvan 660 miljoen voor leger en 470 voor de vloot. De begroote inkomsten voor 1933—34 zijn 1.330.000.000 Yen, dus is er een deficit op de begrooting van ca. 900 miljoen. Hieraan moeten nog zekere terugbetalingen worden toegevoegd zoodat het totaal van de nieuwe vereischte leeningen niet minder dan 1 miljard Yen zal uitmaken.

Import en export.

De politiek van verhoogde export en verminderde import is in Japan moeilijker dan in eenig ander land. Tusschen 55 en 60 pCt. van het totaal van den Japanschen import bestaat uit grondstoffen waaraan Japan zeer arm is, benodigd voor de industrie. De belangrijkste daarvan zijn ruwe katoen (25 pCt. van het totaal), hout, kool, en ammonium sulfaat.

Wat de export betreft, is ongeveer 90 pct. van het totaal afgewerkte en halffabrikaten, ruwe zijde, welke ongeveer ¼ van de totaal export uitmaakt, onder de laatste categorie gerekend. De voornaamste afgewerkte fabrikaten zijn katoenen en zijden stoffen, waarvan de export in 1931 ca. ¼ van het totaal uitmaakte.

Iedere poging den export te vergrooten, zal een verdere uitbreiding van de industrie beteekenen hetwelk noodzakelijkerwijs weder een vergrooting van den import met zich sleept, die, in verband met de daarvoor benodigde grondstoffen in buitenlandsche valuta zal moeten worden voldaan, echter niet geheel, daar b.v. de import van ruwe katoen, welke in de eerste helft van 1931 377.000 ton bedroeg in de overeenkomstige periode van 1932 505.100 ton uitmaakte.

De mogelijkheid om de Yen te controleren door verminderde import en verhoogde export blijkt dus ook wel gering. Het is een vicieuze cirkel, besloot de heer Delwig en een beschouwing van de ontwikkeling van Japan's economisch leven in de naaste toekomst levert dan ook nog vele duistere punten op.

Ik heb honderd-en-een succesvolle zakenleiders gesproken en daarbij was er niet één, die niet 's avonds tevoren zijn werkdag van uur tot uur systematisch had ingedeeld.

(Maandblad „Succes“).

Voetonderzoek

Afdoende behandeling van alle voet-
— ongemakken —
— Maat- en Orthopaedisch schoenwerk —
— Steunzolen naar gipsmodel —

Pedicure Fa M. Sipkes

J. C. Hollants

Westeinde 174-174a, Den Haag. Tel. 331442

Gratis voetonderzoek en advies

Het aanbevolen adres door H.H. Doktoren
HET adres voor gemakschoenen 5409

A. de Liefde - Opticien

voorheen 10 jaar bij de firma A. W. Heijnen

JAVASTRAAT 19, DEN HAAG

Telefoon 114051 Giro 163326

5227

Brillen en Pince-nez's

op voorschrift van H.H. Doctoren. **Electrische slijperij.** Face a mains, étui's, loupes, leesglazen, reis- en tooneelkijkers, barometers en thermometers
Specialiteit: repareren van antieke barometers en schoonmaken van prismakijkers. **Luxe optiek**

G.P.I.C.

Gemengde Personeel Inkoop Centrale

verkoopt Meubelen, Haarden, Tafelzilver en Stofzuigers. Alles merkartikelen.

Leden van Oost en West 20% korting.

Bezoekt onze Showrooms

C. P. Thielestraat 24, Rotterdam

5403

Paedologisch Instituut

Vossiusstraat 56

AMSTERDAM

Tel. 26320 en 90035

INRICHTING VOOR OBSERVATIE VAN MOEILIJKE EN ACHTERLIJKE KINDEREN

Geeft na 4—8 weken observatie paedagogisch advies aan ouders of voogden omtrent geplaatste pupillen

Directeur: Prof. Dr. J. WATERINK

Dirig. geneesheer: R. VEDDER

Psychiater-neuroloog: J. H. BAAS.

Verpleggeld f 2,95—f 5.— per dag

5101

GEMEUBILEERDE

LANDHUISJES TE HUUR

op de Veluwe, temidden

BOSCH en HEIDE

In voor- en najaar speciaal voordelige

prijzen. Te bevragen bij

5059

Landgoed Refugium, Elspeet. Tel. 3

WESSELING & Co.

Accountancy en

Belastingzaken

5635

Leiden

— Emmalaan 48

Telefoon 2092

NIEUW-ZEELAND.

„Geen land kan leven zonder export“.

De eerste Europeaan die het land ontdekte dat wij kennen als Nieuw-Zeeland, was een Nederlander. Toen namelijk Abel Jansen Tasman in 1642 uit Indië voer en het land ontdekte dat hij Tasmanië doopte, kreeg hij een kust in zicht die hij aanvankelijk hield voor een gedeelte van het zuidergewest. Hij zette er echter geen voet aan wal, doch beschreef het land dat hij gezien had als een „land met hooge bergen“.

Wanneer in 1769 Cook het „North Island“, het „South Island“ en de „Stewart Islands“ omzeilde, kon men vaststellen dat het door Tasman aangegeven land uit twee groote en verscheidene kleine eilanden bestond, met een totale oppervlakte van 103.415 vierkante mijlen.

Nu het in onzen tijd zoo noodzakelijk is naar nieuwe markten uit te zien en nu menig land het oog gericht heeft op Nieuw-Zeeland, dat in de laatste honderd jaren belangrijk genoeg geworden is om zijn plaats in te nemen onder de handeldrijvende volkeren, komt het ons zeer wenschelijk voor den Nederlandschen industrieel en handelsman te wijzen op dit gewest dat wellicht nieuwe mogelijkheden biedt.

Zonder te ver in de geschiedenis te willen teruggaan, bepalen wij ons ertoe een beknopt overzicht te geven van de ontwikkeling van Nieuw-Zeeland in de laatste eeuwen.

Toen de Europeanen zich in het land vestigden, vonden zij het bewoond door „Maoris“. Waar deze „Maoris“ zijn vandaan gekomen en wanneer zij zich in het land vestigden, behoort tot de overlevering welke verhaalt dat de „Maoris“ heel lang geleden woonden in een streek „Hawaiki“ genaamd en dat één van hun aanvoerders na een zeer lange reis het noordelijk eiland van Nieuw-Zeeland bereikte. Teruggekeerd naar zijn land, waar hij wonderlijke verhalen deed van het door hem ontdekte land, wist hij een groot gedeelte van de bevolking er toe te bewegen met hun kano's koers te zetten naar het nieuwe land.

Na de ontdekking van Tasman en Cook werd Nieuw-Zeeland in de tweede helft van de 18de eeuw herhaaldelijk door onderzoekers bezocht, en het is bekend, dat zij er in 1792 de eerste kolonisten achterlieten, doch eerst in 1840 werd de stad Wellington door immigranten gesticht. Eveneens in 1840 werd de Britsche soevereiniteit over dit land geproclameerd. Na Wellington verzezen in de latere jaren Auckland, Taranaki, Otago en Canterbury. Het Nieuw-Zeeland van heden wordt aangeduid met den naam „Dominion of New Zealand“ en wordt bestuurd door een Gouverneur-Generaal.

Nieuw-Zeeland staat niet achter bij andere beschaafde landen, waar het ontwikkeling betreft. Men heeft er behalve de gewone lagere scholen voor de Maoris bevolking, technische scholen en universiteiten.

Aan den landbouw wordt veel aandacht besteed daar de bodem zich buitengewoon goed eigent voor het verbouwen van verschillende gewassen, zooals haver, gerst en tarwe. De uitgestrekte weilanden leveren uitmuntend voedsel voor den uitgebreiden veestapel.

De schapenteelt vormt een voornaam bestaansmiddel. De verkregen wol is bijna geheel bestemd voor export na aftrek van het verbruik door de binnenlandsche fabrieken.

De boomgaarden leveren een overvloed van appelen, peren en perziken.

De zuivelindustrie neemt een zeer belangrijke plaats in.

De volgende cijfers geven een beeld van het toenemend gebruik van machines voor 't farmbedrijf:

	1929	1930	1931
melkmachines	18.756	20.415	22.547
roomseparatoren	45.781	48.302	47.112
scheermachines	27.216	28.876	31.331
landbouwtractors	3.377	3.891	5.023
electr. motoren	13.377	16.456	22.520

Hoewel in Nieuw-Zeeland ongeveer 112 verschillende houtsoorten worden aangetroffen, worden voornamelijk de volgende in belangrijke hoeveelheden in de houtzagerijen verwerkt: rimu, kahi-katea, kauri, matai, totara, beuk en pinus radiata.

In verschillende gedeelten van het land worden ertsen gevonden. De steenkoolmijnen leveren groote hoeveelheden, terwijl de goudwinning, vooral in vroeger tijden, veel heeft bijgedragen tot den opbloei van het land. Goud, zilver, steenkool en kauri-gom worden in belangrijke hoeveelheden geëxporteerd. In 1931 vinden wij de volgende cijfers:

Goud	waarde £ 577.612
Zilver	„ „ 34.424
Steenkool	„ „ 83.393
Kauri-gom	„ „ 128.095

Bovendien levert de bodem: tungsten, koper, mangaan, kwikzilver, tin, platina, zwavel, fosphaat, steen.

Een groot aantal diepboringen zijn verricht met het doel petroleum te vinden. Inderdaad is er petroleum van goede kwaliteit gewonnen.

Nieuw-Zeeland is sinds heuglijke tijden bekend om zijn visscherij. De vangst wordt ten deele gebruikt voor de binnenlandsche consumptie, ten deele voor export.

De voornaamste voortbrengselen van de industrie zijn: vleesch (bevoren en geconserveerd), boter, kaas, gecondenseerde melk, biscuits, vruchtenconserven, bier, mineraalwater, zeep, kaarsen, kleeding, tricotage, schoenen, steenen, tegels, aardewerk, landbouw- en zuivelmachines, meubelen, wollen goederen. Verder zijn nog te noemen de vlasindustrie, metaalindustrie, houtzagerijen, leerlooierijen en scheepsbouw.

Het spreekt vanzelf dat Nieuw-Zeeland is aangewezen op den invoer van vele artikelen. Op sommige daarvan wenschen wij in het bijzonder de aandacht te vestigen omdat deze ook door Nederland zouden kunnen worden geleverd.

Volgens juist ontvangen officieele berichten, heeft Nieuw-Zeeland in de eerste 8 maanden van 1933 de volgende goederen ingevoerd:

	Waarde:
Kaasstremsel	6.246
Cacaoboter	21.597
Suikerwerk	34.149
Erwten en boonen	8.981
Vruchtenconserven	3.059
Mosterd	15.311
Pickles	4.591
Specerijen	9.410
Suiker	299.141
Cacaoboonen	28.453
Koffie	16.077
Thee	296.437
Likeuren	2.241
Genever	29.484
Rum	4.430
Sigaren	2.275
Kapok	12.417
Zaden	62.146
Stijfsel	5.326
Looistoffen	31.193
Garens	153.768
Tricotage	168.990
Kleeding	554.028
Schoenen	252.590
Tapijten	157.210
Katoenen stukgoederen	867.133
Wollen stukgoederen	328.379
Jute	52.047
Cacao en chocolade	17.914
Tabak	225.721
Zakken	118.327
Touw	26.231
Technische oliën	58.734
Lijnolie	16.462
Verf en vernis	125.204
Spijkers	13.418
Tinwaren	146.906

Gereedschappen	68.482
Metaalgaas	23.396
Landbouwmachines	41.590
Zuivelmachines	91.770
Electrische machines	419.492
Aardewerk	62.150
Glaswerk	85.442
Tegels	4.169
Drukpapier	173.550
Insecticides	36.608
Optische instrumenten	10.088
Chirurgische instrumenten	43.555
Essences	10.703
Pharmaceutische artikelen	145.853
Zwavel	86.454
Meststoffen	276.245
Rijwielen	11.525
Rubber banden	17.912
Borstels	26.489
Kaarsen	1.264
Zeep	29.252
Radio	170.640

Tot nu toe importeert Nieuw-Zeeland hoofdzakelijk uit Engeland, Australië, Vereenigde Staten en Canada. Ten tijde van de eerste nederzettingen was het vooral Australië, dat in hoofdzaak voorzag in de behoeften van deze jonge kolonie en gedurende vele jaren overschaduwden de invoercijfers uit Australië die van Engeland. Doch in het tijdperk onmiddellijk voorafgaande aan den wereldoorlog, bedroeg de import uit Engeland reeds 60 % van den totalen invoer. Dit cijfer steeg omtrent 1920 tot 70 %. Behalve uit de reeds genoemde landen, betreft Nieuw-Zeeland goederen uit Japan, Duitschland, België, Italië, Zweden.

Voor electrische machines en papier vermelden de Nieuw-Zeelandsche statistieken ook Nederland.

Britsch-Indië wist ongeveer in 1918 deze markt te veroveren voor jute zakken. Sindsdien heeft een voortdurende invoer plaats van graan- en wozzakken.

Suiker werd vroeger betrokken van de Fji-eilanden, later werd deze handel verdrongen door den invoer uit Nederlandsch-Indië en Cuba, terwijl de import van thee, die vroeger uit China plaats vond, thans hoe langer hoe meer geschiedt uit Ceylon.

De Nederlandsche statistieken maken melding van den uitvoer uit Nederland naar Nieuw-Zeeland van: oliën, dranken, papier en papierwaren, textielen, cacao, glas en glaswerk, chemische producten, verfwaren, kleurstoffen en vernissen, zaden, werktuigen, voortbrengselen van bloem-, bloembollen- en boomkwekerijen.

Het Bureau voor Handelsinlichtingen te Amsterdam (— waarvan bovenstaand artikel afkomstig is — Red. K. W. —), spreekt den wensch uit, dat bovenstaande mededeelingen er toe mogen bijdragen dat de belangstelling voor nieuwe exportmarkten in Nederland verlevendigd wordt.

Café-Restaurant

„HET HOF VAN BERLIJN“

Papenstraat 32, Den Haag - Tel. 1-1-7-1-3 — 1-1-0-8-0-0

Zalen voor Partijen en Feesten disponibel.

Het Café-Restaurant voor gedistingeerd publiek Aanbevelend,

5287

HENK SLOENHEK

J. H. STRIK & ZOON

Paviljoensgracht 16 — Den Haag

Telefoon 113252

Giro 156429

Handel in

5396

WILD en GEVOGELTE

Alle bestellingen worden ten spoedigste uitgevoerd
Thuisbezorging zonder prijsverhooging

Wollen- en Dons Dekens

vanaf f 4.50 (wol)

vanaf f 10.50 (dons)

Kameelhaar dekens
tegen reumatiek. Tocht
Dekens. Reis- en Auto-
Plajds.

Voorkomt teleurstellingen
en koopt bij

Schröder

op de Groenmarkt
Den Haag

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Volkskunst in Nederl.-Indië en in Indo-China.

Tot eene vergelijking van de Volkskunst in de twee bovenstaande landen werden wij uitgelokt door de berichten in de Indische couranten over de deelname van Indo-China aan de jongste *Passar Gambir* te Batavia welke een groot succes voor de *Fransche Kolonie* was als ook door geschriften desbetreffende van Mej. L. Selleger, ambtenaresse aan de Afd. Handel van het departement van H. L. en N., thans gevestigd te Batavia, op wier instigatie die deelname plaats vond. Deze ijverige propagandiste werd, zooals onze lezers zich zullen herinneren, reeds eenige keeren door de Indische Regeering afgevaardigd, naar de *Foires Economiques* te Saigon en Hanoï, als leidster der Nederl.-Indische handels-inzending aldaar.

Zij schrijft in het „*Economisch Weekblad* van 25 Augustus 1933 o.m.:

„De nauwere aanraking, die tusschen Nederl. Indië en Indo China ontstaan is, en die thans weer, door bovengenoemde deelneming aan de *Passar Gambir*, gelegenheid vindt tot uiting te komen, dateert feitelijk pas van de laatste jaren en wel, sedert de vertegenwoordiging van Frankrijk hier ter stede in handen kwam van Consul Generaal A. Godard. Inmiddels hadden ook de wederzijdsche bezoeken in 1929 van G. G. Pasquier aan N.-I. en het jaar daarop van Z. Ex. Jhr. A. C. D. de Graeff — aan Indo-China — meegewerkt tot het versterken der goede verstandhouding tusschen Nederland en Frankrijk in het Verre Oosten, terwijl in het jaar 1931 onze schitterende deelname aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs — dank zij al het belangwekkende dat het Fransche publiek daar te zien kreeg — eveneens een belangrijke factor was om de belangstelling voor N. I. te stimuleeren.

„Thans heeft Indo-China gemeend, de toegestoken hand te moeten grijpen, daar zij ten slotte heeft ingezien, dat toenadering eene handeling is, die van twee kanten dient te worden verricht.”

Mej. Selleger merkt op, dat het Bataviasche *Passar Gambir*-publiek wel het meeste belang zal stellen in de aantrekkelijke producten der

z.g. *petites industries*, welke voornamelijk de provincie Tonkin eigen zijn.

Hierover is van haar hand — naar aanleiding harer artikels in de Java-bode — een uitnemende, fraai geïllustreerde brochure verschenen, getiteld: „*De Kunstnijverheid van Tonkin*”. Na eene beschrijving gegeven te hebben van de attracties der stad Hanoï, met haar „*Ville Indigène*”, behandelt zij achtereenvolgens: het lakwerk, met een foto van een desbetreffend atelier, het vervaardigen van lantaarns van rottan, inlegwerk van paarlemoer, lederwerk, gelakt leder, de zijde-industrie (met foto van weefster aan een inheemsch getouw), het koper-, borduur-, kant- en vlechtwerk; ten slotte het beschilderen van papieren parasols en waaiers.

Men ziet, welk een uitgebreide volkskunst bijna nog meer dan in onzen Archipel, daar beschermd wordt door de Fransche regeering.

Tot besluit harer brochure zegt schrijfster nog, dat zij „over andere mooie vormen, waardoor de Annamiet zijn kunstgevoel weet te uiten”, n.l. goud- en zilver-smeedkunst, het fraaie beeldhouwwerk van brons, schilders- en pottbakkerskunst enz.” gezwegen heeft, omdat deze h.i. liggen „op het terrein der hoogere kunst, zooals die in de zeer interessante *Ecoles d'Art* van Indo-China beoefend worden.” O.i. behooren deze echter ook tot de klein-kunsten en staan met de door schrijfster beschreven uitingen in het nauwste verband.

Zooals onze lezers zich zullen herinneren hebben wij in deze rubriek, tijdens de Parijsche Koloniale Wereldtentoonstelling van 1931, aan de hand der daar tentoongestelde, fraaie producten van Fransch-Koloniale Kunstnijverheid, uit officieele gegevens, het een en ander medegedeeld omtrent de drie Kunstnijverheidsscholen voor de kunstzinnige inheemsche bevolking, door de Fransche regeering gesticht en georganiseerd te Hanoï, Pnom Penh en Bienhoa (Cochinchina), welke onder leiding staan van uitsluitend inheemsche kunstenaars als leermeesters, hetgeen tot de beste resultaten leidt.

Wij zijn 't dan ook geenszins met mej. Selleger eens, als zij in een particulieren brief, aan ons schrijft: „dat er in N.-I. voor de kunstnijverheid der inboorlingen meer gedaan wordt door de Westerlingen (welke Westerlingen bedoelt zij; toch niet de N.-I. Regeering?) dan in Indo-China voor de Indochineesche nijverheid door de Franschen.”

Integendeel meenen wij, dat de Nederlanders bij de kunstlievende Franschen in dit opzicht stellig ten achter staan. In de bescheiden plaatsruimte ons in dit Weekblad toegemeten, kunnen wij hierop thans niet nader ingaan; wellicht zal daarvoor later in het a.s. *Maandblad* van „*Oost en West*” wel eens gelegenheid bestaan.

Kerstmis en Nieuwjaar bij Boeatan.

Vóór het Sint Nicolaas-feest heeft Boeatan druk bezoek gehad van in Indische klein-kunst belangstellende personen, zoowel mannen, als vrouwen, die inkoopten kwamen doen voor den echt Hollandschen feestdag, waarop men huisgenooten en vrienden kleine geschenken toezendt met aardige grapjes.

En nu tegen 't *Kerstfeest* loopt 't nog drukker, want bij Boeatan zijn mooie, kleine kunstvoorwerpen te koop om aan den verlichten Tjemaraboom te hangen, geschenken, waarmee de ontvangers echt blij zullen zijn en die tegelijk een vriendschapsband zullen vormen tusschen West en Oost, door wederzijdsche, warme waardering.

Met *Kerstmis* zullen wij drie Zondagen hebben. Alle drie die dagen kan men bij Boeatan terecht voor *rijsttafel*, *nassi goreng*, *bami* of *gado-gado*. Den eersten Zondag alleen des avonds van 6—8 uur, maar op len en 2en Kerstdag óók 's middags van 12—2, daarna thee met *kwee-kwee* tot 6 uur en dan weer rijsttafel, enz. 's avonds met *kaarsen-verlichting*. Ook met

Nieuwjaar 2 Zondagen. Op *oudejaarsavond* kan men komen rijsttafelen vóór men naar schouwburg of filmopvoering gaat om daarna het jaar uit te luiden. En na de Nieuwjaarsvisites bij familie en vrienden te hebben afgestoken op 1 Januari 1934 kan men in Boeatan komen eten, waar 't dan weer een feestdag is. Het zal er recht genoegelijk en lekker zijn!

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Het economische belang van Ned.-Indië.

In *Frankrijk* ziet men de totale verdwijning van den export te gemoet. De fiscale, monetaire en economische consequenties hiervan, zouden de regeering kunnen noodzaken tot *sluiting der koloniën* voor buitenlandschen handel. En — brengt het *Soer. Hbl.* (4/11 „Menschen van goeden wille”, H. Reynst) in herinnering — vele oorlogen zijn in het verleden ontstaan door *bescherming* der koloniale markt!

De vrees van Europa en Amerika, dat *Japan* bezig is de Chineesche markten te monopoliseeren, is — volgens het *Soer. Hbl.* (4/11 „Japan-Indië”, J. G. B.) — niet van grond ontbloot. Waar, zoodra dit doel bereikt is, de nagenoeg onbegrensde verlangens zijner markten aan de Japansche industrie enorme eischen zullen stellen, is het ter beschikking hebben van verschillende *grondstoffen* (o.a. *petroleum*!) een noodzakelijkheid. Het gemakkelijk en goedkoop verkrijgen van de petroleum van *Ned.-Indië* wordt voor Japan meer en meer levenselisch. Japan's min of meer uitdagende houding ten opzichte van Rusland, heeft wel degelijk ook tot ondergrond de verovering, bij een conflict, van de Sachalinsche olievelden. Onze olievelden leveren de bloem, met welke in de hand ons Gouvernement *faciliteiten* voor andere onzer exportproducten zou kunnen vragen. Zou die bloem te veel stekels dragen, dan zou zij niet meer als *ruilobject* kunnen dienen, en zou het Japansche verlangen naar die velden onaangenaam groeien. De verovering der Ned.-Indische markten door Japan is meer en meer een feit geworden, ten voordeele van den consument, Inheemsch, Chineesch en Europeesch. Men zit in Indië opgescheept met stocks van veel te dure Europeesche goederen, welke onverkooptbaar blijken; *stimuleering* door bijzondere maatregelen brengt gevaren mede, en het is de vraag of de consumenten in Indië bij machte zouden zijn zich de Europeesche producten in voldoende mate toe te meten. De vermindering der salarissen en tractementen, waarvan het einde nog niet is te overzien, gevoegt bij de enorme fiscale lasten, welke elk jaar stijgen, maakt, dat de consument als eerste eisch aan fabrikanen stelt: *goedkoopte*. Tot dat Europa zijn levenspeil op een lager niveau gaat terugdringen (op dat van 1856), houdt Japan zijn kans, en het kan deze uitspelen zonder tot gewelddadige maatregelen zijn toevlucht te moeten nemen. Het zal afhangen van *het beleid* van de regeeringen van Japan en Ned.-Indië, of langs dien Japanschen stroom van goederen naar het Zuiden geen Ned.-Indische is te leiden in tegenovergestelde richting, en of men door geven en nemen van beide zijden niet tot overeenstemming kan komen. *Wie verkoopen wil, moet willen koopen*; Japan verhoogde, ook ten eigen voordeele, de *koopkracht van Ned.-Indië*, door voorkeursrechten aan onze producten.

Prof. dr. J. G. Sleswijk maakt een studiereis door Ned.-Indië, China en Japan; zijne bevindingen legt hij neer in diverse artikelen voor de „*Telegraaf*” (*Soer. Hbl.* 6/11, 2de bl.). Een kloppende f 300 miljoen-begroting oordeelt prof. Sl. voor Indië wel het eerste en voornaamste; afbraakmaatregelen zijn onvermijdelijk.

Complete Woninginrichtingen

op termijnbetaling

Zeer voordeelige prijzen
Grote keuze. Begrotingen gratis

Speciale afdeling van Kleeding voor Heeren,
Dames en Kinderen 5369

LOEB NOORDEINDE 107-109
DEN HAAG

W. J. Stokvis

Kon. Fabriek van Metaalwerken

Heerengracht 9, Den Haag

**SANITAIR
VERLICHTING
VERWARMING**

Grootste sortering — Laagste prijzen
5370

Alleen voor betere verhuizingen:

Stichting Nazorg

Den Haag

Kantoor: Zomerweg 139. Tel. 118436

Bijkantoor: Laan van Meerdervoort 338

Telefoon 392179 5391

**WELLNER ZILVER IS
OPNIEUW VERLAAGD**

LEPEL, VORK en MES met roestvrij stalen
lemmet, zware zilverlaag (90 gr.) met 25 jaar
garantie, nu slechts 3.30

(HOEK DIETHEIN & ZONEN DEN HAAG) HOEK PASSAGE
ZOUTMANSTR. JUWELIERS SPUISSTRAAT

Ch. F. RIJKEN & Co.
Pianofabrikanten 5373
NOORDEINDE 154, DEN HAAG
Telefoon 112523 - Giro No. 31010

MEERPOEL
heeft meer keus
PRINS HENDRIKSTR. 153. TEL. 334853
FILIALEN: HEERENGRACHT 44 G. TEL. 114173
COPEERNICUSSTRAAT 123. HOEK BEERTEL. 333128

Uw adres voor:
Edison-, Crystalphone-
en Philips-
Apparaten en Luidsprekers
Kunstzaal Edison
's-Gravenhage, Plaats 24. Tel. 115765

De Stofzuiger-Centrale

Directeur: P. ELZERMAN

Levering van alle merken
Stofzuigers en Boenmachines
Speciale Verhuurinrichting

Hoofdkantoor: Lange Houtstr. 14

Telefoon 115123 — 5392

? Dit zijn Uwe adressen!!!

Afbraak, en de instelling op een ander, lager levensniveau. *Industrialisatie* is voor Indië een noodzakelijkheid; los komen van de *Oost-Aziatische import* is dringend geboden, het economische belang van Indië hangt daarmee ten nauwste samen!

Voorts vestigen wij de aandacht op de *Java-Bode* (4/11 „Japansche Zaken“).

Americanisme. Communisme.

Het „Americanisme“ heeft in de laatste decennia — n. h. i. van de *Java-Bode* (6/11, Z.) — de cultuur van andere volken kwaad gedaan; er is voor dat „Americanisme“ geen ideaal veilig geweest, *geld* was deugd. Het heeft, jaren geleden, een stroom van films over de wereld uitgestort, vol van lessen in de misdaad, dol van verwrongen romantiek in zijn idiote dooreenmenging van de grootste luxe en de diepste armoede; het heeft daarin de blanke vrouw systematisch neergehaald. In *Ned.-Indië* zijn in dien tijd de sporen der misdaadfilms in de analen onzer politiek en justitie te volgen. Dit is nu beduidend beter geworden, hoewel ook in de mooiste Amerikaanse film nog altijd iets is van eene caricatuur. Het „Americanisme“ stort met zijn *journalistiek* nog heden een stroom van dwaasheid over de wereld uit.

De nationaal-socialistische revolutie, welke zich in Duitschland voltrok, is — erkent de *Java-Bode* (3/11 „Debet en crediet“, Z.) — in verhouding een der minst bloedige der nieuwe geschiedenis. Wij moeten, als wij de fouten en zonden noteeren van de huidige Duitse revolutie, den hemel danken dat zij den strijd aanbod met het *Communisme*, het spook van misdaad en vernietiging in de woning van onzen naasten buur.

Een stukje der economische staalkaart.

De heer J. G. B(oon) vertelt in het *Soer. Hbl.* (3/11, 2de bl.) van zijn bezoek aan het regentschap Ngandjoek, in verband met de crisis. Alle zes suikerfabrieken sloten hier, het regentschap wordt uitstekend bestuurd en de samenwerking tusschen B. B., Irrigatie en Boschwezen is daar zeer goed. De criminaliteit steeg niet, terwijl het aantal opgehelderde misdrijven groter is geworden. De controle op de afdelingen van de P. I. en de P. N. I. was zoo scherp, dat zij niets ten ongunste vermochten uit te richten. In het Lengkongsche was de oogst mislukt; met steun der desakassen en van het Gouvernement heeft men werken uitgevoerd voor de verbetering van den agrarischen toestand, te gelijk echter bedoeld om wat geld onder de bevolking

te brengen. Over het geheele regentschap is thans al meer dan 90 % der *landrente* geïnd; het Gouvernement wake er echter voor de boog te veel gespannen te houden, alles heeft zijn grenzen. De *marktprijzen* der gewassen liepen na 1929 met sprongen naar beneden; de prijs van padi daalde van f 3 à f 4 tot f 1.10 à f 1.30. Het sluiten der zes suikerfabrieken bracht f 1.8 miljoen minder aan geld onder de bevolking; hiertegenover staat aan grotere inkomsten f 280.000, doordat wegens de sluiting ± 7000 bouw meer met voedingsgewassen konden worden beplant. Zoo iets, dan bewijst deze verhouding wel de waarde van de suikercultuur voor de bevolking en demonstreert zij het onjuiste om aan die cultuur een ongunstigen economischen invloed toe te schrijven, zooals in voorspoedige tijden geschiedde.

Wij verwijzen naar *De Loc.* (2/11, blz. 27 „Het standpunt der Regeering tegenover de Inlandsche beweging“, Z.; blz. 16 „Indië-Expres“) en het *Soer. Hbl.* (2/11, 2de bl. „De roode propaganda in Indië, R.; 1 en 2/11, 2de bl. „Volksbanken“, J. G. B.)

Voetballende Papoea's.

Het voetbalspel heeft voor den Papoea op Nieuw-Guinea een aan het magische grenzende

aantrekkingskracht. Amboneesche en Menadoesche goeroeh's hebben hun leerlingen in de geheime van het spel ingewijd en zij hebben eer met hen ingelegd. De heer R. Voorhoeve (*De Loc.* 2/11, blz. 8) heeft buitengewoon mooi en fair spel gezien daarginds, dat men van wilden zeker niet verwacht zou hebben. Niet alleen de kuststammen, doch ook de wilde boschstammen hebben dezelfde intense belangstelling voor het spel. Bij het aanleggen van een voetbalveld door Papoea's van den Sawiastam in het oerwoud, constateerde de heer Voorhoeve, dat de stam zich daarbij wende aan *gemeenschappelijke arbeid*, die bij de boschstammen zoo goed als onbekend is; tijdens het spel komt hij „spelenderwijs” in aanraking met andere stammen, die worden aangetrokken tot het mooie voetbalveld, en, hoewel beide partijen eerst nog hun bogen en pijlen zullen meebrengen, zij zullen die toch tijdens het spel bij de goal-palen moeten afleggen. Langzamerhand zullen zij ook na het spel gezellig bij elkaar blijven en samen den maaltijd gebruiken om de bijzonderheden van het spel te bespreken, te overleggen hoe men aan een nieuwen voetbal zal komen, enz. De heer Voorhoeve houdt de mogelijkheden, die in den voetbal schuilen voor vrijwel ongelimiteerd; men zal beter tot het binnenland kunnen doordringen met den voetbal dan met moderne wapenen.

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers

De P. K. N. en P. K. S.

Onder leiding van prins Soeradinigrat is in Djokja al eenige jaren geleden een volksorganisatie in het leven geroepen van plaatselijken aard, welke ten doel heeft de bevolking omhoog te brengen met behulp van haarzelf. Deze vereeniging heet de P. K. N., de vereeniging van Djokja-bewoners en is ongeveer een jaar geleden gevolgd door een soortgelijke te Soerakarta, de P. K. S. De vereeniging in Djokja heeft in korten tijd een enorme uitbreiding gekregen en is zeer gezien bij de bevolking. Duizenden en duizenden leden zijn er, die in groepen worden georganiseerd en algemeene vergaderingen worden gehouden in centra in de verschillende streken van het sultanaat. De vereeniging ageert onder leiding van den prins zeer rustig, ze brengt bezwaren van de bevolking tegen verschillende verkeerde toestanden naar voren en geeft advies op voorgenomen maatregelen van het Bestuur. Uit den aard der zaak blijft de vereeniging niet buiten de politiek, omdat dit onmogelijk is vanwege het politieke karakter van tal van maatregelen, die de bevolking onmiddellijk treffen, maar tot heden werd alles op zeer rustige en kalme wijze naar voren gebracht en geregeld zooals men dat algemeen wenschen mag. Er zijn evenwel elementen geweest die meenden op eigen gelegenheid anders te moeten ageren en het linker-element in deze plaatselijke nationale beweging te moeten brengen. Die zijn in aanraking met den strafrechter gekomen, maar dit gaat de organisatie niet aan. Nu heeft in het laatst van September j.l. de „Java-Bode” een aanval gedaan op deze vereeniging, betoogd, dat dergelijke vereenigingen in een zelfbestuursgebied niet thuis behooren en in strijd zou zijn met de Regeeringsbedoelingen ten opzichte van de zelfbesturen. De Inlandsche pers heeft hierop vuur gevat en komt er krachtig tegen op. Het blad *Sikap* wijst er op, dat als de *Java-Bode* gelijk had, de Sultan of de Regeering er den pangeran wel al lang op gewezen zou hebben en het niet zoo lang rustig zouden hebben aangezien. De *Java-Bode* vreest wellicht voor het uitgroeien van de organisatie tot een krachtige feodale beweging, welke later een strijd tusschen Regeering en zelfbestuur tengevolge zou hebben, maar de Regeering is niet meer zoo bang voor een vergroting van de macht der zelfbesturen en haar politiek tegenover de vorsten getuigt van groote liberaliteit. Ook het feit, dat adellijken zich in de beweging begeven, is niet zoo vreemd en in het geheel

niet verontrustend, want zij hebben zich al geruimen tijd georganiseerd in eigen vereenigingen.

Ook de *Oetoesan Indonesia* ziet in het artikel van de *Java-Bode* weer een poging om de Regeering op te stoken tegen den pangeran en wijst er met veel nadruk op, dat de Europeesche pers dus blijkbaar niet alleen tegen extremistische volksbewegingen is, maar zelfs de rustige als deze uit elkaar wil doen gaan.

In dit verband wordt door de Inlandsche pers ook besproken het feit, dat prins Djojokoesemo, adjudant van den Sultan, die als privépersoon aanwezig was op een bijeenkomst van de vereeniging van jongere adellijken Sangkoro Moedo, was opgestaan, toen het nationale lied „Indonesia raja” werd gezongen. Hij werd daarover door den Sultan gerispt en moest zijn excuses aan den Gouverneur brengen, hetgeen hij deed. Het Volksraadslid Soetadi, politiek leider van de Darmokondo, betoogde, dat volgens de regeeringsbeslissing ambtenaren buiten dienst wel mogen opstaan als de beleefdheid het eischt, dat zij dat in besloten kring doen. De prins maakte alleen excuses omdat de Sultan het om der wille van den lieven vrede beval. De hoofdredacteur van *Sedio Tomo* begrijpt niet, welk kwaad in dit lied kan zitten, dat niet anders inhoudt dan lof op het vaderland. In de Vorstenlanden bestaat geen enkele bepaling, die eer betoonen aan dat lied verbiedt.

Regeering contra de volksbeweging.

Het optreden der Regeering tegen Soekarno c.s. heeft vanzelfsprekend de pennen in beweging gebracht. De *Bingkisan* zegt, dat tientallen reserves zich gereed houden om Soekarno's plaats in te nemen.

De *Sinar Deli* wijst er op, dat Mr. Sartono door de ontbinding van de eerste P.N.I. destijds heeft bijgedragen tot de gratieering van Soekarno. Hij is de advocaat van de beweging. Thans, zoo meent het blad, zal Sartono een heel anderen weg inslaan om de gevangenen leiders te helpen, hetgeen wel spoedig zal blijken.

Onder het hoofd: „Volksleiders gearresteerd; de volksbeweging verboden verklaard en gekneveld; een beproeving voor kameraad Soekarno”, zegt de Padangsche *Medan Rajat*, dat de Regeering thans ijvert voor de meest effectieve onderdrukking der volksbeweging. „Reeds geruimen tijd zweefde de ijzeren vuist der Regeering ons voor oogen en het was te verwachten, dat deze maatregel komen zou.” Het blad acht dit alles een gevolg van het feit, dat „Indonesia” een onvrij land is.

De *Svara Tama* noemt het optreden der Regeering tegen Soekarno en de volksbeweging: „het hanteeren van de sapoé djagad”, ter bescherming van de Godin Rust en Orde”. Het blad vreest, dat als de Regeering niet de grootste voorzichtigheid betracht, Zij de kloof tusschen Haar en het volk nog wijder zal maken, hetgeen schadelijk zou kunnen worden voor Nederland in internationaal opzicht. Het groote aantal slachtoffers van het vergaderverbod zal, naar de Redactie meent, de gemoederen nog meer verhitten en de getroffen en de ondergrondse actie kiezen, omdat zij in het openbaar niets mogen doen.

Uit de woorden van Minister Colijn, maakt de *Sedio Tomo* op, dat de Regeering de beweging in „Indonesia” nog wil tolereren, doch dat de leiding dier beweging de goedkeuring der Regeering niet kan wegdragen. „Het verlangen naar zelfbestuur, dient de Regeering — die toch zelf van plan is zelfbestuur te verlenen — feitelijk te waardeeren.” Bovendien zijn die verlangens niet gevaarlijk. Het zou echter anders worden als die drang naar zulke idealen zich niet kan uiten en tot gramschap wordt. De schrijver raadt den „Indonesiers” tenslotte aan hun doel rustig en bezadigd na te streven en geen vijanden te maken. Anders zal immers het doel nooit bereikt worden en is straf onvermijdelijk. De Adviseur voor Inlandsche Zaken zal, volgens het blad, wellicht een oplossing in dit conflict weten.

De P. V. P. N. en het N. V. V.

In de *Sikap* van 6 September j.l. is over dit onderwerp een verhandeling van den redacteur in Europa verschenen, die ongetwijfeld de belangstelling verdient. De schrijver behandelt de vraag of de „Indonesische beweging” haar vertrouwen moet schenken aan het N.V.V. in Nederland. Ongetwijfeld zal het N.V.V. de P.V. P.N. (Inlandsch verbond van vakvereenigingen) in haar actie tegen het Regeeringsverbod voor landsdienaren om lid te worden van revolutionaire organisaties, wel willen steunen. Uiteengezet wordt echter dat het N.V.V. een reformistische politiek voert en bij conflicten tusschen arbeiders en kapitalisten herhaaldelijk op bekeerde wijze de werkgevers bevoordeelt. Nu eens wordt den arbeiders stellen in een partij, die gelijkstelling in loon met de Hollandsche arbeiders afwijst? De S.D.A.P. is reeds ijverig bezig de Regeering te suggereeren, dat de P. I. „een revolutionair nest” is. Daarom verwacht de schrijver van steun van het N.V.V. niet het minste voordeel.

Beperking vergaderrecht.

Een medewerker te Gorontalo, maakt in *Adil* melding van het ontbinden van een vergadering van den Jong Islamieten Bond. Een der sprekers werd gearresteerd en het publiek met revolvers bedreigd. Hetzelfde lot onderging een aldaar gehouden vergadering van de P.S.I.I.

De redactie van *Adil* wijdt aan dit gebeurde een hoofdartikel onder den titel: „Een gevaarlijke stad. — Legt de politie zich op pistoolschieten toe?”

De schrijver zegt, dat zelfs koud water warm wordt en koken gaat, wanneer het op het vuur gezet wordt. Als er een deksel op gedaan wordt, zal dit deksel in beweging komen en als het er vast op gedrukt wordt, zoodat geen stoom kan ontsnappen, kan de ketel uit elkaar springen!

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht

De Rijkseenheid.

In het nr. van 6 December wordt commentaar geleverd bij een bericht betreffende een voorgenomen reis van den heer A. Mühlentfeld naar West-Indië. Van de hand van den heer A. J. W. Harloff bevat dit nr. een bijdrage: „Het communisme het meest eminente gevaar, dat den kolonialen beschavingsarbeid ooit heeft bedreigd.”

Actueel Wereldnieuws en Sport in Beeld.

De nrs. van 4 en 11 November j.l. bevatten verschillende actuele foto's van gebeurtenissen in Indië met op den omslag fraaie foto's van een dessaweg en van een zonsopgang aan Java's Zuidkust, waarvan foto-liefhebbers uit een oogpunt van foto-techniek zullen smullen.

Spoor- en Tramwegen.

In het nr. van 5 Dec. komt o.m. voor de „Kroniek der Indische Spoorwegen” loopende van 16 tot 31 October, waarin o.m. de concurrentie der autobussen ter sprake komt. Voorts schrijft de Indische medewerker van het blad over de stremming op de lijn Bandjar—Parigi in September j.l.

De Tempelier.

In het nr. van 5 November schrijft de heer B. Volkers over „Geluk, welvaart en alcohol”. Voorts wordt in dit nr. het jongste verslag van den dienst der opiumregie behandeld.

Onze Vloot.

Het December-nummer opent met een artikel:

Zij,

Uw die aandacht vragen

Voor afdoende oplossing van

TOCHTIGE RAMEN

een tip?

Laat door ons aanbrengen de veerende

bronzen **WETTERSTRIP!****WETTERSTRIP VERKOOP CENTRALE N.V.**

Laan v. Meerdervoort 603 — Tel. 339138

Nu is het tijd.....

Uw oude hoed naar „Huis Eline” te brengen — Wij Stoomen, Vervormen, Verven Uw hoed in ieder gewenscht model en kleur
BEEKLAAN 333, bij Valkenboschpl.
DEN HAAG
DAMESHOEDENFABRIEK

„De marine-officier”. Dit nr. bevat ook de inhoudsopgave over 1933.

Orgaan Ned. Ind. Plantersbond.

Het nr. van 4 November brengt o.m. een artikel over de planters en hun pensioen-enquête en over onderwijs aan planterskinderen.

De Indische Verlofganger.

Het nr. van 1 December brengt nog een artikel naar aanleiding van het verblijf in Holland van den I. E. V.-leider, den heer de Hoog. Melis Stoke causeert in dit nummer over feestdagen in Indië.

BUITENLANDSCHE TIJDSCHRIFTEN.**La Quinzaine Coloniale.**

In het nr. van 25 November komt o.m. een artikel voor over de te Madrid gehouden Interparlementaire conferentie, in verband met de koloniale vraagstukken. De berichten in dit nr. over den economischen toestand van Indo-China zijn ook voor ons Indië van belang.

Afrika-Nachrichten.

In het December-nr. komen wederom verschillende artikelen voor over Duitschland's behoefte aan koloniën. Het blad drukt verder af de Duitse vertaling van een artikel uit „De Indische cultures Teysmannia” waarin de heer Zentgraaff een oordeel heeft uitgesproken, — oorspronkelijk in de „Java-Bode” —, over de vroegere Duitse koloniale bestuursmethoden.

Suriname**Anti Lepra-serum.**

Naar Reuter vermedt, heeft dezer dagen prof. John Reenstierna, ter gelegenheid van zijn plechtige installatie als professor in de hygiëne en bacteriologie aan de universiteit van Upsala een rede over de opmerkelijke resultaten, welke worden verkregen met een Zweedsch anti-lepra serum.

In de middeleeuwen was lepra zoo alom verspreid, dat Europa 20.000 hospitalen voor lepra had. Thans is zij bijna geheel uit Europa en verschillende niet-Europeesche landen verdwenen. Toch zijn er thans nog niet minder dan ongeveer vier miljoen lepra-lijdende in de wereld, waarvan slechts zeventien in Zweden.

Reeds in 1906 begon prof. Reenstierna zijn werk: een afdoend serum tegen lepra te vinden.

REISBUREAUX
LISSONE^N LINDEMAN^N
 AMSTERDAM DEN HAAG ROTTERDAM HAARLEM UTRECHT ARNHEM LEEUWARDEN
WINTERSPORTREIZEN NAAR:

Grindelwald, 10 dagen, f 125.—. Chamonix, 10 dagen, f 135.—. Pontre-ina, 10 d. f 140.—. Saudasjen, 12 dagen, f 110.—. Engelberg, 10 dagen, f 125.—. Sölden, 10 dagen, f 120.—. Schierke, 10 dagen, f 90.—. Gries im Sellraintal, 10 dagen, f 120.—. Oberstdorf, 10 dagen, f 105.—. Cortina d'Ampezzo, 14 dagen, f 160.—. Vraagt onze pas verschenen Wintersport-brochure. — Laat Uw Duitse hotelrekeningen door ons in registermarken betalen. Dit beteekent een belangrijke besparing op Uw reiskosten.

— Wij willen U gaarne meerdere inlichtingen gratis verstrekken —

In 1921 heeft hij de eersten stap op dien weg gedaan en vond een anti-tuberkelachtig serum voor toepassing op lepralijders, daar de lepra-bacil een zuster micro-organisme van de tuberkelbacil is.

Recente proeven, genomen op lepra-gevallen in vergevorderd stadium in het lepra-hospitaal in Noord-Zweden hebben opmerkelijke resultaten opgeleverd. Lepra-gezwollen en open wonden zijn na deze injecties verdwenen en in één à twee maanden genezen en de typische bruinachtige lepravlekken hebben plaats gemaakt voor een gezonder voorkomen.

Het is prof. Reenstierna tot nu toe slechts mogelijk geweest dit serum in kleine hoeveelheden te maken en hij merkte zeer bescheiden op, dat hij nog niet ver op zijn weg was gevorderd. Hij sprak de hoop uit, dat zijn ontdekking van nut zijn in combinatie met andere methoden om de vreeselijke ziekte te bestrijden, zoodat het opschrift boven den ingang van het lepra-hospitaal te Rio de Janeiro „Gij die hier binnentreedt laat de hoop niet varen”, bewaardheid wordt.

Sport in Nickerie.

Den 16den Februari werden de statuten vastgesteld van Het Nickerie Sport Comité. Deze zijn nu goedgekeurd bij resolutie van 20 October 1933 no. 3340 (G. A. B. 3 November no. 92).

De apostel der melaatschen.

Wij lezen in de Surinamer, dat een tweede standbeeld van Petrus Donders is opgericht en wel op de plek, waar het „Heilig Peerke” zijn jeugd als weversjongen doorbracht. Op 10 September is bij de Petrus Donder kapel aan en Heikant te Tilburg een tweede standbeeld van den Apostel der melaatschen onthuld.

Heeft nu Tilburg twee standbeelden voor pater Donders — wij lezen in de Surinamer van 9 November, — dat Suriname, 't terrein van zijn arbeid, opoffering en heilig leven, een bescheiden begin heeft gemaakt met de huldiging van dezen man, die geëerd en geëerbiedigd wordt door ieder, van welke richting of overtuiging ook.

Woensdag 11 October waren 7 Tilburgsche fraters onder geleide van Pater Mols de Coppename-rivier opgegaan om een bezoek te brengen aan eenige Indianenkampen. Het was een zeldzame gelegenheid om daarbij het oude Batavia aan te doen en spontaan was de idee opgekomen, een daad van piëteit te verrichten voor Pater Donders, op den grond waar hij 13 jaren (van 1887 tot 1900) heeft gerust.

Vóór de reis was een groot kruis klaar gemaakt van ongeveer 2½ M. hoog, waarin met duidelijke letters was uitgekapt:

Hier werkte en stierf de
 eerbw. P. DONDERS
 14 Jan. 1887.

Bacovencultuur in Cayenne.

Het blad Suriname deelt ons het volgende mede:

Naar wij vernemen zal Cayenne binnenkort beginnen met de bacovencultuur. Door de minister moet hiervoor een bedrag van frs. 2.000.000 beschikbaar zijn gesteld.

Wij hebben geen bevestiging van dit bericht, doch mocht dit juist zijn dan wordt wederom het bewijs geleverd hoe hier gedraald wordt

met een cultuur die ons verlichting van de huidige economische druk kan geven.

Dat het dralen met deze zaak geen zuivere koffie is wordt nu reeds bevestigd door bepaalde factoren die zich naar voren dringen. Binnenkort zullen wij in staat zijn een dezer factoren bekend te maken. En dan zal voor de zooveelste maal het bewijs worden geleverd hoe het algemeen belang hier steeds moet plaats maken voor het individueele.

Ananas in blik.

Naar aanleiding van een advertentie van Guillaume F. May in De West had de redacteur van dat blad een onderhoud met hem. May maakt in de krant bekend om ananas te planten, die hij tot elke hoeveelheid opkoopt tegen 9 cent voor een goede vrucht. Ook mangas, papaja en pommerac koopt hij op met de bedoeling die in blik, geconserveerd, te verschepen. May is eenige jaren in Haïti — in een afdeling van het Amerikaansch landbouwdepartement — werkzaam geweest en heeft daarna voor eigen rekening die uitvoer ter hand genomen. Hij kent de eischen welke men stelt. Zijn vruchten behaalden op de International Canning Contest te New York in 1932 een tweeden prijs. Hij heeft relaties om deze nieuwe tak van nijverheid met succes ook in Suriname ter hand te nemen. Machineriën heeft hij medegebracht en op Beekhuizen opgesteld. De blikken zullen, evenals in Demerara, worden ingevoerd. Als afzetgebied noemt hij Nederland, Curaçao en de Vereenigde Staten van Noord Amerika. Inmiddels is hij het plan Clasener vooruit dat ongeveer hetzelfde beoogde met steun (rentegarantie van de regeering). Deze ananascultuur is in Demerara een succes geworden. Het terrein ligt 58 mijlen varenaans op de rivier Demerara van Georgetown op Dalgin. De Britsche nabuur is ons dus al weer voor geweest en wie is de directeur die met het aanleggen van velden, de zorg voor de cultivatie is belast? De Surinamer Van Leesten, die voorheen in Suriname landbouwleeraar was en nu zijn krachten aan Britsch Guyana wijdt! Zal Suriname nu met ananas en met bacoven achter het net gaan vissen? Aanpakken is geboden. Onze burenen nemen geen proeven meer, maar voeren die thans uit.

Bezuiniging.

Op het terrein van bezuiniging gaan Suriname en de Unie van Zuid-Afrika ons voor. In Suriname heeft de gouverneur bepaald, dat een gepensionneerd ambtenaar, weder in dienst genomen met bezoldiging, zal worden gekort op zijn pensioen met 10 % en jaarlijks met 10 % opklommen tot 50 %. Ongeveer 20 gep. ambtenaren zullen daaronder vallen. In Zuid-Afrika bepaalde men ten aanzien van Lt. Kol. Thompson, die gep. hoofdmagistraat van Bloemfontein was en werd aangesteld in een andere gouvernements-betrekking, dat zijn pensioen van f 700 eenvoudig zou stil staan. Komt daar hier eens om!

Hagelslag in Suriname.

Dat het in de tropen sneeuwt of hagelt, is een zeldzaam verschijnsel, hetwelk zich dezer dagen heeft voorgedaan in het Marowijne-gebied van Suriname. Uit post Langa Tabbetje meldde men hierover aan De West:

Op Donderdag 5 October hadden wij op dezen

post stormweder, gepaard met zwaren regenval, bliksem en donder. De storm hield aan van vier uur des middags, tot half zes. Gedurende twee of drie minuten hebben wij daarbij ijssval gehad, hagels, waarvan de grootste de afmetingen hadden van een duivenei.

Gedurende ons veertig jarig verblijf in de kolonie — teekent de heer Kraan, de redacteur van De West, hierbij aan — is dit de tweede keer, dat wij een dergelijk bericht ontvingen. Den vorigen keer kwam het bericht uit Beneden-Saramacca. Men meldde, dat het op 17 November 1919 „gesneeuwd” had in den omtrek van Fredericisgift. Tijdens een zware bui waren er „stukjes ijs”, die er uitzagen als „grof zout”, gevallen, en wel in zulk een hoeveelheid, dat de bewoners het ijs konden oprapen en er van eten. Op verscheidene plaatsen had de hagelslag schade aangericht. Volgens ooggetuigen zouden ook toen de hagels een grootte hebben gehad van een duivenei. De berichten werden van officieele zijde vrijwel bevestigd.

Dok het omgekeerde en Gouverneur Kielstra.

De N. R. C., avondblad van 21 Nov. schrijft: Gouverneur Kielstra is 24 October te Paramaribo aangekomen en een plaatselijk blad heeft dien dag in zijn welkomstwoord geschreven:

„De eerste indruk dien de nieuwbenoemde gouverneur maakte, was uitnemend en wij kunnen verklaren, dat ook het omgekeerde het geval was.”

Uit de niet overbodige toelichting van de bollandiaansche zinswending blijkt dan dat de familie Kielstra ook harerzijds een uitnemenden indruk van de ontvangst en van de stad had gekregen.

Het Leger des Heils en de strafkolonie in Fransch Guyana.

In zeer korten tijd heeft het Leger des Heils in Fransch Guyana een buitengewoon belangrijk werk tot stand gebracht van hulp aan de liberé's van het bagno en van een moreele opheffing van de geheele bevolking der strafkolonie. Zijn onderneming heeft in Frankrijk en daarbuiten bij duizenden kolonisten een warme ontvangst genoten, welke het bewijs levert, hoe populair deze organisatie is. Zijn liefde en ijver heeft aan de nederigsten redding gebracht door een naastenliefde, die de beste gevoelens en de lust tot werken heeft wakker geroepen en waarmede het Leger een algemeen sympathie heeft verworven.

Kort geleden heeft de heer Albin Peyron te Parijs voor een stampvolle zaal zijn indrukken verteld die hij van zijn reis en verblijf, in Guyana heeft opgedaan en van de eerste resultaten welke zijn bereikt. Het eerste middel om aan de liberé's de helpende hand te bieden, waardoor zij een nieuw leven kunnen lijdén, was de stichting van een landbouwkolonie, waarvoor een verlaten boerderij van 30 hectare werd gehuurd, waarvan reeds 2 hectaren in cultuur zijn gebracht en vruchten dragen. Vervolgens een vischgelegenheid nabij de zee, een centrum van houtskoolvervaardiging in het bosch en een schrijnwerkersatelier in Cayenne.

Het hoofdkwartier van het Heilsleger in Guyana is in Cayenne zelf, dat den naam van „Maison de France” gekregen heeft. Daarin zijn de kantoren, een restaurant, een ontspanningszaal en vergaderzaal. In St. Laurent-du-Maroni is een ander lokaal gehuurd, waarin een nachtasyl gevestigd is en een economisch gedreven gaarkeuken. Ook daarin komt een ontspanningszaal.

Indien de middelen van het Heilsleger het gedoogen, zal er in St. Laurent ook een conserven- en jamfabriek worden gevestigd, welke de vruchten des lands zal verwerken.

Mademoiselle Irène Peyron, die haar vader op zijn reis naar Guyana heeft vergezeld, vertelde op eenvoudige en welsprekende wijze eenige gebeurtenissen van haar reis en anec-

doten welke bewijzen, hoe de gestraften en gewezen gestraften behoefte aan moreelen steun hebben en hoe men kan hopen en verwachten dat dank zij die steun, velen onder hen een plaats in de samenleving zullen innemen.

De deputé Monnerville en de heeren Jacques Bardoux en Le Neveu van de Union Coloniale Française brachten hulde aan het Leger des Heils en zijn arbeid in het bagno en spraken den wensch van de opheffing daarvan uit.

Curaçao

Scheepvaart.

Nog steeds wijst 1933 vooruitgang aan. In de negen eerste maanden van 1933 werden ingeklaard 3615 stoom- en 903 zeilschepen, metende achtereenvolgens 21.444.399 en 73.906 M³ netto; in hetzelfde tijdvak in 1932 waren het 3400 stoomschepen, metende 20.404.534 M³ netto, en 795 zeilschepen met een netto-inhoud van 71.889 M³.

Middelen.

De middenstaat Jan.—Sept. 1933 geeft een opbrengst van bijna 5 miljoen tegen ruim 4 miljoen in dat tijdvak van 1932. De raming was f 34.000 hooger dan de opbrengst.

In Sept. bleven beneden $\frac{1}{12}$ der raming onder meer: grondbelasting f 6000.—, inkomstenbelasting f 5000.—, motorrijtuig- enz. belasting f 10.000.—, gebruiksbelasting f 4500.—, huur van landsgronden enz. f 6000.—, watervoorzieningsdienst f 13.000.—. Daartegenover brachten o.a. meer dan de raming op: invoerrecht f 11.000.—, gedistilleerd accijns f 14.000.—, successiebelasting f 10.000.—, douanediensten f 7.000.— posterij f 3.000.—, loodsgelden f 9.000.

1634—1934.

In *La Prensa* van 16 Nov. l.l. lezen wij, dat het voorloopig comité der herdenking in het volgend jaar belangrijk is uitgebreid. Het telt thans 40 leden uit de geheele bevolking. Niet zonder verwondering zien wij daaraan toegevoegd, dat het comité verder optreedt los van de vereenigingen, die het initiatief hebben genomen, n.l. de afdeling Curaçao der Koninklijke vereeniging *Oost en West* en de groep Ned. Antillen van het *Algemeen Nederlandsch Verbond*.

Het ligt in de bedoeling te komen tot tentoonstellingen van de schilderijen der Koningin en van Nederlandsch fabriekaat, tot een internationale ontmoeting op atletiek gebied, voetbalwedstrijden met deelneming van Nederland en Suriname, een historische optocht en toneelspel.

Politie.

Blijkens eenige *Publicatiebladen* zijn weer eens eenige beschikkingen omtrent de politie gemaakt. Op Curaçao krijgt men 3 groepen: de militaire politietroepen met 110 man, 19 man man burgerpolitie en 36 veldwachters; op Aruba dezelfde corpsen met achtereenvolgens 33, 8 en 2 man; op de andere eilanden alleen veldwachters t. w. 10 op Bonaire, 7 op St. Martin, 4 op St. Eustatius en evenveel op Saba. In het geheel dus 233 man, waarvan 143 militaire- en 47 burger-politiemannen.

De commandant der militaire politie is plaatselijk hoofd in het stadsdistrict op Curaçao en algemeen technischleider van de geheele militaire- en burgerpolitie.

De aanhouder....

De gunstige conclusie der commissie voor de verzoekschriften op het adres van dr. Bergmann, welke conclusie hier onlangs werd meegedeeld, is door de Tweede Kamer zonder debat of hoofdelijke stemming aangenomen.

De rechtspleging.

A. W. L. Bondam heeft in het *Nederlandsch Juristenblad* van 25 Nov. en 2 Dec. l.l. een opstel geplaatst *Iets over de rechtspleging in civilibus in Curaçao en in Nederland*.

Na een korte uiteenzetting van de rechterlijke organisatie, waarbij hij critiek uitoefent op de onevenwichtige titulatuur der leden van de rechterlijke macht, komt de schrijver tot

een bespreking van het Curaçaosch wetboek van burgerlijke rechtsvordering. Op de volgende verschilpunten met het Nederlandsche rechtbankgeding wordt gewezen: a. vertegenwoordiging, rechtsbijstand, is niet verplicht; b. tot schriftelijke behandeling bestaat geen verplichting; c. met 's rechtters lijdelijkheid is gebroken; d. tusschenvonnissen worden niet afzonderlijk opgemaakt, maar alleen in het proces-verbaal der zitting aangeteekend. Meegedeeld wordt onder aanhaling van enkele bepalingen, dat de procesgang gedacht is als een snelle. Volgt het hooger beroep.

In zijn tweede artikel wijdt de schrijver eenige beschouwingen aan het geding in eerste aanleg. Aangehaald wordt het bekende oordeel van mr. van Slooten in een W. P. N. R. van 1919, dat destijds ook tot eenige door den heer Bondam niet vermelde beschouwingen in het W. v. h. R. (nrs. 10455, 10459, 10926) heeft aanleiding gegeven, en op diens voetspoor wordt andermaal Curaçao ten voorbeeld aan het moederland gesteld, waarbij slechts terloops verwezen wordt na Mr. Weitjens belangwekkende beschouwingen op de laatste vergadering der *Nederlandsche juristenvereniging*, gegrond op ruim drie-jarige praktijkervaring.

De schrijver zegt, dat men in Curaçao met het nieuwe tevreden is. Uit een noot aan het slot mag men opmaken dat hij dit oordeel, min of meer afwijkend van dat van mr. Weitjens, ontleent aan mededeelingen van

HANDELSBUREAU

„INTERVENTIA”

WONINGINRICHTING VAN A TOT Z

2e SCHUYTSTRAAT 152 154 —
DEN HAAG TEL. 391660

Particuliere Ziekenverpleging

HUIZE „MON REPOS”

Juliana van Stolberglaan 78 — Tel. 720444
Opname van rust-, hulpbeh. en bedlegerige patiënten voor f 60.— p. m. en hooger, (g. milieu).

WIJNEN en GEDISTILLEERD

Fa. G. J. v. GILS

Nachtegalstraat 58 — Tel. 12173
UTRECHT

5402

Leden van Oost en West!

Uw aangewezen adres is:

**Electrische
Wasch- en Strijkinrichting
E. DE KONING**

5272

Floris Heermalestraat 22 — UTRECHT

Postrekening 111296